

Po Bazilikos skliautais

Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų, Upytės Šv. Karolio Boromiejaus ir Vadaktėlių Šv. Jono Nepomuko parapijų leidinys

Broliai ir seserys Kristuje,

Su amžiumi darosi vis sunkiau priimti ne tik gyvenime pasitaikančius sunkumus, bet ir tai, kas atrodo turėtų būti lengva ir miela. Gausus sveikintojų ir sveikinimų būrys nusidriekė per kelias savaites, parapijas ir įstaigas. Tikrai buvo malonu ir gera, bet nelengva vienu metu išklausti tiek daug gražių ir nuoširdžių žodžių. Juose ir pagarba, ir meilė, ir dėkingumas, ir palinkėjimai to, kas prasminga, aukšta ir šventa. Oj, kiek reikia sveikatos ir nuolankumo, kad nepradėtum galvoti, jog čia viskas tavo nuopelnas, jog viskas tik iš tavęs ir dėl tavęs... O juk taip niekada nebuvo ir nebūna. Taip, daug kas susiję su manimi ir per mane, bet viskas nuo Dievo ir Dievui, arba... ne, o tai jau būtų puikybė. Ačiū dar kartelį už maldas, sveikinimus, linkėjimus ir dovanas – visuose Jūsų meilė, nuoširdumas ir pagarba. Vis dėlto pagalvojau, ar nebūtų visiems lengviau tokiose situacijose, jeigu tas gerumas, palaikymo ir padrąsinimo, dėkingumo ir palinkėjimų žodžiai išsiskleistų į „po truputį ir dažnai, per ištikus metus“... Gal ir būtų geriau, reikės pamėginti.

Tuo labiau, kad artėja Kalėdų švenčių laikotarpis. Ir tikrai artėja. Tokio užimtumo, kuris ištinka gruodžio mėnesį, dar reikia paieškoti. Visi skubame, lekiame, nes norisi pabaigti pradėtus darbus, gražinti senas skolas, padaryti tai, kas nebuvo padaryta per ištikus metus. Taip gali ne tik galvą, bet ir sielą pamesti, o kur dar galimybė paslysti ar pasigauti žieminę slogą. O juk nederėtų pamiršti svarbiausio – tai, ką švenčiame, tai, kas esame, juk Kalėdose – DIEVAS TAPO ŽMOGUMI, kad... MES TAPTUME KAIP DIEVAS! Tai pati didžiausia ir svarbiausia dovana, kurią reikia *tik* priimti protu ir širdimi bei išpakuoti, kad ryšys su Jėzumi per Jo žodį ir Bažnyčią taptų mūsų kasdiene gyvenimo, atlaidumo ir meilės duona. Oj, kaip reikia Dievo! Dievo, kuris pažįsta žmogų ir žmogiškumą, kuris žino mūsų baimes ir ribotumą, mūsų nesaugumą ir troškimus. Dievo, kuris myli mane ir tave ir yra mūsų Tėvas. Advento laikotarpyje mokinamės laukti, o laukti tenka ir reikia to, kas tikra, kas šventa ir kas amžina.

Kalėdų šventėse norisi priminti ir palinkėti draugystės su Jėzumi, nes tam Jis ir atėjo į pasaulį, kad būtų, ne kelių, bet visų draugas ir Viešpats. „Draugas“ – suprantame, o „Viešpats“? Čia jau sunkiau. Būti Viešpačiu, tai būti tikru ir gerbiamu šeimnininku, karaliumi, vadovu, kurio klausoma, kuriuo pasitikima, paskui kurį seka-

ma. Ar Jėzus Kristus, žmogumi gimęs Dievas, yra *tavo* Viešpats? Ar Jį stengiesi pažinti ir pamilti, klausytis ir suprasti, atliepti ir paklusti Jo norų ir Jo valios vykdymui?.. Juk Jis tam ir atėjo į žemę, kad Dievas būtų su mumis, kad mes galėtume būti su Dievu, kaip Tėvu, kaip draugu, kaip Viešpačiu. Jeigu to nesuprasime arba nepriimsime savo gyvenimu, liksime tik paviršutiniškų tradicijų puoselėtojai, laukiančiais dar vienos staigmenos, dovanos ar fejerverko. Liksime laimės pirkėjais, darytojais ar reikalautojais vieni iš kitų, o ne iš To, kuris vienas jų gali duoti ir duoda dovanai. Viskas turi savo kainą – ir netikėjimas, ir tikėjimas. Kalėdos kreipia mūsų žvilgsnį į Velykas, į tai, kas laukia visų gimusiųjų: gyvenimą, mirtį ir prisikėlimą. Bet kas bus kas ir kaip, labai nemažai priklauso nuo mūsų pačių, ką pasirinksim, kaip gyvensime, kuo tikėsime ir pasitikėsime, ko vilsimės ir ką bei kaip mylėsime.

Esu dėkingas visiems, kurie šiuos besibaigiančius 2018 Viešpaties metus buvote ir keliavote drauge tikėjimo ir pasitikėjimo kelionėje. Dievas ateina mūsų pasitikti, Jis visuomet ateina, laikykime atviras savo namų ir širdžių duris, kad sugebėtume Jį tinkamai priimti, nes Jo atėjimas ir yra tikroji laimė, tikroji sveikata ir tikrasis gyvenimas, būtent tai, ko trokštame, ko linkime ir tai, ką norėtume gauti.

Su dėkingumu ir malda,
kun. Gediminas Jankūnas

ŠVENTINIO LAIKOTARPIO PAMALDŲ TVARKA

Gruodžio 24 d. 20 val. Piemenėlių šv. Mišios Krekenavos bazilikoje.

Gruodžio 25 d. Kalėdų ryto šv. Mišios: **8 val.** Krekenavoje; **10 val.** Upytėje; **12 val.** Vadaktėliuose.

Gruodžio 31 d. 23 val. Padėkos šv. Mišios, Naujųjų metų sutikimas bazilikos aikštėje ir šventė parapijos namuose.

Sausio 6 d. Trijų Karalių iškilmė – šv. Mišios 12 val., po jų šventė vaikams parapijos namuose.

LAPKRIČIO MĖNUO KREKENAVOS PARAPIJOJE

Sonata Česevičienė

Visų Šventųjų iškilme lapkričio 1 d. bazilikoje pradėjome paskutinį liturginių metų mėnesį. Kitaip nei kalendoriniai, liturginiai metai baigiasi prieš adventą, tad lapkritis užbaigia ciklą. Šviesiose dienos šv. Mišiose klebonas kun. Gediminas Jankūnas kalbėjo apie šventumo siekiamybę kiekvieno mūsų gyvenime. Vakare rinkomės į Vėlinių šv. Mišias, kuriose meldėmės už mirusiuosius, bazilikos viduje ėjome gedulinę procesiją. Parapijos vaikai ir jaunimas kartu su klebonu po šv. Mišių dar aplankė kapines, o žvakelių jūra grožėjosi nuo Krekenavos regioninio parko bokšto.

Pirmąjį mėnesio sekmadienį titulinius atlaides šventė Upytės Karolio Boromiejaus bažnyčios parapijiečiai, o Krekenavoje po Sumos į kleboniją rinkosi parapijos ekonominė ir pastoracinė tarybos. Susirinkimo metu buvo pristatyti altarijoje tebevykstantys darbai, finansinė ataskaita, pasidžiaugta aukojančiais ir nutarta surengti klebonijoje esančių senų baldų aukcioną. Visą lapkričio mėnesį žmonės galėjo savaitgaliais apžiūrėti baldus ir registruotis aukcionui.

Lapkričio 7 dienos Šventojo Rašto studijose turėjome viešnią – humanitarinių mokslų daktarę, vertėją ir gidę Jūratę Micevičiūtę. Parapijiečius ji lydės pavasarį piligrimineje kelionėje Ispanijoje, o pas mus atvyko pristatyti kelionės ir savo knygos „17 šv. Teresės Avilietės miestų“. Knyga taip pat buvo plačiau pristatyta sekančią dieną Panevėžio G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje, kur apsilankė ir grupelė parapijiečių kartu su klebonu kun. Gediminu.

Lapkričio 14 d. rytą tradicinių personalo pusryčių pirmą kartą rinkomės altarijoje, kur jaukiai ir šiltai įsikūrė klebonas. Tarsi į savotiškas įkurtuves atnešėme aliejaus ir miltų, atliepdami sekmadienį girdėtą klebono homiliją apie moterį, kuriai už dosnumą buvo pažadėta, jog niekada nesibaigs aliejus ąsotyje ir miltai puodynėje. Vis nesiliauja padėkos žodžiai parapijiečiams iš klebono lūpų už patirtą dosnumą persikeliant į naujas patalpas. Tai, kuo pasidalinome kiekvienas, prisidėjęs prie šio persikėlimo, buvo ne tik lėšos, bet ir rūpestis, atjauta, šiluma ir meilė artimui savo.

Tradiciniuose Švč. M. Marijos atlaiduose šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas. Tos pačios lapkričio 15 dienos vakarą Panevėžyje vyko renginių ciklo „Popiežiaus žinia Panevėžiui“ susitikimas, kuriame pranešimą skaitė ir vizito įspūdžiais dalinosi mūsų klebonas. Daug žmonių sugužėjo Panevėžio vyskupijos Sielovados centre į susitikimą, kuriame klausėsi emociingo liudijimo ir pranešimo, klebono skaityto Aušros Vartuose Vilniuje, kuri tiesioginėje transliacijoje užgožė komentarai studijoje. Tai buvo dar viena puiki proga išgyventi popiežiaus Pranciškaus vizito akimirkas. Nemaža krekenaviškių kompanija po susi-

tikimo išvyką pagardino krosnyje keptomis itališkomis picomis ir bendryste neformalioje aplinkoje.

Lapkritis tradiciškai būna ramiausias metų mėnuo, jame ženkliai mažiau renginių ir įvykių parapijoje. Toks jis buvo ir šiemet: kas antrą savaitę klebonas aukojo šv. Mišias Krekenavos slaugos ligoninėje ir globos namuose, penktadieniais į susitikimus rinkosi parapijos vaikai ir jaunimas, kartą į mėnesį katechezei atvyko Žibartonių vaikai, besiruošiantys Sutaikinimo ir Eucharistijos sakramentams, vyko Šventojo Rašto studijos. Tradicija tapo dalyvavimas renginiuose, kuriuose pranešimus skaito klebonas kun. Gediminas, apie juos skelbiame savo socialinėje paskyroje ir parapijos skelbimuose. Kviečiame visus norinčius nebijoti į tokius renginius atvykti, juose garantuotai sutiksime savų ir pasidžiaugsite bendryste ne tik savame kieme.

Vis tik lapkritis ramiai nesibaigė! Lapkričio 25 d. minia žmonių susirinko bazilikon į šv. Mišias, kuriose šventėme Kristaus, Visatos Karaliaus, iškilme. Vis tik didžioji dauguma jų tądien susirinko pasveikinti mūsų parapijos kleboną, kuris šventė savo asmeninį keturiasdešimtąjį jubiliejų. Parapijos namai lūžo nuo svečių skaičiaus, visi norėjo asmeniškai pasveikinti Jubiliatą, kuris kiekvienam sveikinusiam taip pat skyrė daug gražių padėkos žodžių. Sveikino ir didelis, ir mažas, atrodė, sveikinimai niekada nesibaigs, bet kaip gera žinoti, kad tiek daug žmonių vertina, gerbia ir myli mūsų kleboną. Visi atvykusieji buvo pakviesti pasivaikinti didžiuliu keptu kalakutu ir gimtadienio tortu, o klebonas, dovanų gavęs naują armoniką nuo ansamblių, dovanavo savo gimtadienio svečiams smagių dainų pynę. Parapijos vaikai ir jaunimas, dovanoję klebonui video filmuką su parapijiečių sveikinimais, salę papuošė tinklu ir žuvelėmis, pagrindine vakaro mintimi pasirinkę citatą iš Šventojo Rašto „Jėzus tarė: Eikite paskui mane. Aš padarysiu jus žmonių žvejais“ (Mt 4, 19). Daug, oi daug žuvelių klebonas kun. Gediminas prigaudė į parapijos tinklus Jėzui!

Sveikinimai klebonui plaukė dar visą savaitę, o ir paskutinė lapkričio diena taip pat buvo skirta gimtadieniams švęsti. Tradiciškai rudens gimtadienius šventė parapijos vaikai ir jaunimas, šventei pasirinkę itališką atspalvį, tad picų netrūko, netrūko ir dainų bei geros nuotaikos.

Niūrus lapkritis nebuvo niūrus mūsų parapijoje, tik gal kiek ramesnis. Nurimti kvietė ir ilgesni tamsūs vakarai, ir pilkas dangus, ir Vėlinių rimtis. Bet juk nurimti, tai nereiškia apmirti. Nurimti – tai sustoti ir suklusti, išgirsti artimą, aplankyti kaimyną ar skirti laiko apmąstymams. Nurimti – tai įsiklausyti į Jėzaus žodžius, kviečiančius eiti kartu su Juo ir žvejoti žmones.

NAUJIENOS IŠ UPYTĖS PARAPIJOS

Ses. Ingrida Kazlauskaitė

Lapkritis mus apdovanojo labai gražia švente – kun. Gedimino Jankūno gimtadieniu. Tad 25 d. Upytės bažnyčioje ne tik liturgiją, bet ir sveikinimų eilę papuošė saksofonų garsai. Tai buvo mūsų mielam klebonui šiltas sveikinimas ir dovana. Tą sekmadienį į bažnytelę sugužėjo visi, kurie norėjo pasidžiaugti šiuo gražiu klebono jubiliejumi, išsakyti nuoširdžius ir šiltus žodžius. Dar kartą dėkojame Jums, mūsų gerbiamas klebone, kad esate su mumis su savo šypsena ir

geranoriškumu, su savo pašaukimo kunigystei dovana ir su savo talentais. Dievo stiprybės ir palaimos tame kelyje!

Lapkričio 30 d. ir gruodžio 1 d. Upytės bažnyčią aplankė Trečiojo amžiaus universiteto studentai ir dėstytojai iš Vilniaus. Atvažiavo net 4 autobusais. Džiaugėsi mūsų bažnytele, altoriais, paprastumu. Nemažai iš studentų buvo upytiečiai arba jų šeimos šaknys kilusios iš Upytės. Malonu, kai Upytę aplanko ir sostinės svečiai.

Noriu patikslinti informaciją apie mūsų šildymo sistemos įrengimą parapijos namuose. Mat yra dar klausiančių apie galutinių darbų užbaigimą. Pasinaudodami proga, norime dar kartą padėkoti už dosnumą. Dėkingumą išreikšti buvo aukojamos padėkos šv. Mišios geradariams gruodžio 13 d. Viso buvo surinkta 5 020 Eur ir plius gauta 724 Eur iš Panevėžio savivaldybės. Įsigijome 3 kondicionierius už 4 194,24 Eur. Liko apie 800 Eur. Manau, jog visi supras, kad ši suma bus taip pat tinkamai panaudota. Jais atsiskaitysime už parapijos namų draudimą, kuris kainuoja apie 200 Eur, už brangstančios elektros suvartojimą. Dėkojame už supratimą.

KĄ SAUGO KREKENAVOS PARAPIJOS ARCHYVAS? (I)

Istorikas Deimantas Ramanauskas

2018 m. žiemą, sausio mėnesį, susitikau su Krekenavos parapijos klebonu ir bazilikos rektoriumi kun. dr. Gediminu Jankūnu. Turėjome labai įdomų ir nuoširdų pokalbį. Pokalbio metu pristačiau internetinėje erdvėje rastus radinius, saugomus Australijos nacionalinėje bibliotekoje, kurie smarkiai siejosi su Krekenava. Tai buvo kadais iš Krekenavos išvykusių čia gyvenusių žydų prisiminimai. Klebonas kun. G. Jankūnas, suprasdamas mano norą toliau kapstyti Krekenavos parapijos istoriją, pasiteiravo ar nesutikčiau inventorizuoti parapijos archyvo ir jame saugomų senienų. Nė sekundės nedvejojęs atsakiau teigiamai.

Inventorizaciją įvykdžiau šių metų antroje pusėje. Liepos–rugpjūčio mėnesiais vyko pirmasis inventorizacijos etapas, jo metu beveik dvi savaites gyvenau klebonijoje ir kiekvieną dieną po 10–12 valandų praleisdavau archyve. Viską susirašius į specialią muziejuose naudojamą inventorizacijos programą ir įvykdžius fotofiksaciją, laukė antrasis darbų etapas – aprašus suvesti į bendrą sistemą, surūšiuoti nuotraukas, susipažinti su dokumentais. Kadangi tai buvo pirmas toks mano darbas, užtrukau ilgiau nei planavau – iki gruodžio mėnesio.

Kas buvo rasta? Inventorizacijos metu parapijos archyve buvo rasti ir surašyti 1476 inventoriniai vienetai (daiktai, kurie vis dar naudojami religinių apeigų metu įtraukti nebuvo). Juos visus galima suskirstyti į tokias grupes:

1. Dokumentai (XVIII–XXI a.) – 165 vnt.
2. Atvirukai (XIX–XX a.) – 170 vnt.
3. Nuotraukos (XX a.) – 25 vnt.
4. Knygos – 393 vnt.
5. Liturginiai reikmenys (neskaitant tų, kurie šiandien naudojami apeigų metu) – 35 vnt.
6. Kiti daiktai (daiktai, kurių paskirtį sunku nustatyti, įvairių daiktų dalys ir t. t.) – 696 vnt.

Dokumentų pluoštą pavarčius

Viena iš svarbiausių daiktų grupių yra dokumentai. Didžioji dalis archyve rastų dokumentų yra iš XIX a., kiek mažiau iš XX–XXI a., o iš XVIII a. – vos keletas. Dokumentuose atsispindi parapijos vystymasis, kasdienis parapijiečių ir klebono gyvenimas, ekonominė ir socialinė vietos padėtis. Jie surašyti lenkų, rusų, lotynų, lietuvių kalbomis. Didesnės dalies dokumentų fizinė būklė prasta, jie pažeisti pelėsio ir drėgmės, sulamdyti, pradėję trūnyti, nuplyšusios dalys. Toliau remdamiesi

Kylant kainoms, Upytės ekonominė taryba nusprendė padidinti aukas už naudojimąsi parapijos namų salėmis. Nuo 2019 m. sausio 1 d. auka už naudojimąsi „Vilties“ (šarvojimo) sale: 1 para – 50 Eur, auka už naudojimąsi antro aukšto sale – 30 Eur. Tačiau neberekės papildomai mokėti už suvartotą elektros kiekį, kaip buvo anksčiau.

Gruodžio 14 d. Upytėje buvo įžiebta kalėdinė eglutė. Pirmiausiai visi susirinkome į parapijos salę, kur turėjome smagų susitikimą su Trolyte ir Kalėdų Seneliu, o tada visi drauge išėjome į aikštelę ir gera nuotaika įžiebėme eglutę.

chronologija juos trumpai aptarsime.

Mūsų laikus pasiekusius ir archyve saugomus XVIII a. dokumentus galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Juose dažniausiai yra rašoma apie žemės pardavimą arba mokesčių mokėjimą. Pastarųjų dokumentų būklė ypatingai prasta.

XIX a. dokumentų grupė išsiskiria savo gausumu ir įvairumu. Tarp iš to amžiaus išlikusių dokumentų galime rasti krūvą vizitacijų, parapijų sąrašų, susirašinėjimų su aukštesne bažnytine vadovybe. 1857 m. balandžio 3 d. dokumente pateikiama lentelė, kurioje sužymėtos kaimų ir bajorų piniginės aukos Krekenavos parapijos kapinėms. Tikėtina, kad minimos kapinės yra tos pačios, kur laidojama ir šiandien. Kitame, keleriais metais anksčiau sudarytame dokumente, vietos bajorai reiškia nepasitenkinimą kapinių tvarka, pabrėždami, kad jos nederamai prižiūrimos, o mirusieji laikomi nepagarboje.

Ypatingą svarbą ateities tyrimams turi archyve rasti vizitacijų aktai ir parapijos gyvenviečių sąrašai. Buvo rastos 22 vizitacijos (1820–1902 m. laikotarpis), kurių turinį dažniausiai sudaro trumpas tuo metu stovėjusios bažnyčios, joje buvusių altorių, zakristijos aprašymas, bažnyčioje buvusių daiktų inventorius, dvasinės parapijos būklės nusakymas, bibliotekoje buvusių dokumentų sąrašas. 1847 m. atliktos vizitacijos akte rašoma, kad bažnyčia medinė, pastatyta apie 1750 m. Aprašomi keturi altoriai ir vienas „altoriukas“ (originale: lenk. *oltarzyki* – liet. altoriukas). Pirmojo altoriaus aprašyme minimas ir stebuklingas Švč. Mergelės Marijos ir Kūdikielio Jėzaus paveikslas. Aprašant bažnyčioje esančius daiktus paminėtos devynios sidabrinės patenos, trys dideli ir vienas mažas kielikai ir kiti daiktai. Prie zakristijos aprašymo išvardinti tuo metu rasti balti, raudoni, violetiniai, žali, juodi arnotai, kapos, stulos, bursos. Vizitacijoje yra atskiras skyrelis skirtas „vietos bibliotekai“ (originale: lenk. *biblioteka miejskowa* – liet. vietos biblioteka), kuriame išvardijamos rastos liturginės knygos ir dokumentai. Sąrašė minimi du seni dideli mišiolai ir vienas mažas, 1831, 1839, 1841, 1842, 1844 metų vizitacijos, 1736 m. Jėzaus Širdies draugijos narių knyga.

Trumpai apžvelgėme tik vieną iš 22 vizitacijų aprašų. Visų jų palyginimas ateityje leistų pakankamai detaliam atkurti XIX a. Krekenavos parapijos bažnytinės nuosavybės ir bendruomenės vaizdą. Tiesa, verta atskirai

paminėti vieną ypatingą vizitaciją, kurioje aprašoma Vadaktų filija (dab. Vadaktai, Radviliškio raj.), esanti pakeliui į Seduvą. Tikėtina, kad tai seniausia ir vienintelė iš XIX a. išlikusi šios bažnyčios vizitacija. Dokumentai surašyti lietuvių, lenkų, lotynų, rusų kalbomis.

Atskiro paminėjimo verti archyve rasti parapijos sąrašai, dokumentai, kuriuose surašyti kaimai, juose esantys gyventojai, skirtos aukos. Šie sąrašai labai vertingas šaltinis tiriant šeimų genealogiją, pavardžių, gyvenviečių pavadinimų istoriją.

XX a. istoriją menančių dokumentų skaičius mažesnis, tačiau tai nemažina jų svarbos. Išskirtiniais galime laikyti išlikusias Pirmojo pasaulinio karo laikų sąskaitų knygas, kurios leidžia pažvelgti į parapijos ekonominę būklę karo metu. Išlikusioje 1917 m. finansinėje ataskaitoje surašytos visos gautos pajamos, jų šaltiniai ir nurodyta galutinė suma: „*visų draug įeigų 1340,52 rub.*“ Pateiktas ir išlaidų aprašymas, kuriame nurodyta, kam buvo išleisti pinigai ir kad „*visų išlaidų draug 729,24 rub.*“ Toliau rašoma, kad „*atlieka ant sausio 1918 metų Bažnyčios kasai šeši šimtai vienuolika rublių ir dvidešimtų aštuonios kapeikos.*“

Svarbią vietą užimą ir egodokumentai (egodokumentams yra priskiriami laiški, atsiminimai, dienoraščiai, testamentai), iš kurių daugiausiai rasta laiškų ir testamentų. Pastarieji yra pakankamai vienodi, surašyti daugumoje XX a. antrajame dešimtmetyje. Testamentuose atsispindi žmonių dvasinė būklė, turto perdavimo ir paveldėjimo momentai. Jie išsiskiria ir tuo, kad be išimties yra surašyti lotynų kalba. Kitokia situacija yra su laiškais. Nors jų santykinai mažiau nei testamentų, bet jie taip pat pasižymi aiškia istorine verte. Ypatingai išsiskiria XX a. antros pusės prof. Stasio Ušinsko ir to meto Krekenavos klebono kun. Kazimiero Dulksnio susirašinėjimas, kuriame atsiskleidžia bazilikos vitražų peripetijos ir jų kaina.

Nuotraukų albumą ir knygas atsivertus

Archyve rastas didelis pluoštas atvirukų ir fotografijų – 185 vnt. Didžioji dalis atvirukų yra religinės tematikos, leisti XIX a. antroje pusėje – XX a. Kituose atvirukuose yra įamžinti įvairių Lietuvos vietovių ar pastatų vaizdai, pvz. atvirukas su Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčia ar Panevėžio klierikų seminarija. Fotografijų rasta nedaug, tačiau jos yra ypatingai svarbios. Čia vertėtų išskirti nuotraukų albumą su 17 fotografijų, kuriose įamžintos vysk. Kazimiero Paltaroko laidotuvės 1957 m.

Tarp kitų daiktų didžiausią grupę sudaro knygos – 393 vnt. Didžioji dalis jų – religinio turinio, išleistos XIX a. Knygos parašytos lenkų, lietuvių, rusų, vokiečių, hebrajų kalbomis. Išskirti būtų galima knygas, kurių savininkai paliko savo „ženklą“ jose: antspaudą, inicialus, kitokius įrašus. 1905 m. lenkiškai išleistos šv. Alfons Liguori knygos „Przewodnik Spowiednika“ priešlapyje randame antspaudą „*KUN. POVILAS PAULIUKAS*“. 1902 m. lenkų kalba išleistos knygos „Filozofia życia“ priešlapyje yra toks ranka rašytas įrašas „*Kun. P. Pauliukas*“. Tokių knygų, pažymėtų kun. Povilo Pauliuko pavarde yra dešimtys. Keletoje knygų yra nurodyta jų bažnytinė priklausomybė. 1760 m. Bolonijoje išleisto

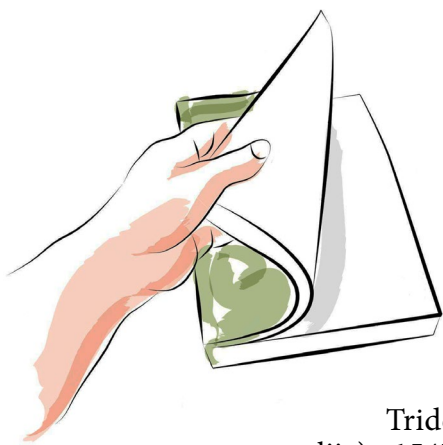
mišiolio „Missale Romanum“ priešlapyje randame įrašą „*Missale Ecclesiae parochialis Krakenovensis*“. Kunigo P. Dambrausko knygos „Melskimės“ priešlapyje užrašyta „*Krekenava*“. Knygos „Kancionalas“ priešlapyje paliktas toks įrašas „*Išleistas Laur. Grabskio/1873 m./ Skyriamas Rodų koplyčiai*“. Kun. A. Arndt T. J. lenkų kalba išleistos knygos „Odpusty“ priešlapyje nurodoma „*Ši knyga priguli prie/ Upities bažnyčios/ Šv. Karolio/ 13 IX 1921 m.*“. Knygos viduje buvo rastas 1924 m. sausio 14 d. Panevėžyje rašytas laiškas, kuriame pažymima, kad „*...pareiškiame, kad ši knyga „Od pusty“ ištikruju priguli prie Upities bažnyčios kaipo įrankis Dvasiškiems...*“. Iš čia pateiktų keletos pavyzdžių galime matyti, kad tokios knygos yra svarbus istorijos šaltinis, siekiant rekonstruoti parapijos kunigų bibliotekas, išsiaiškinti pastarųjų išsilavinimą.

Lobių skrynią atvėrus

Neatsiejama bažnyčios inventoriaus dalis yra liturginiai reikmenys. Archyve rastų tokių reikmenų sąrašą sudaro: 9 patenos, 6 kielikai, 2 ampulės, 1 relikvijorius, 4 mišių varpeliai, 2 metaliniai ir 1 medinis kryžiai, 7 medinės ir 3 alavinės žvakidės. Nors daiktų nedaug, bet keli iš jų yra ypatingi, tai reikmenys, ant kurių išlikę įrašai liudijantys daikto pagaminimo laiką, vietą, priklausomybę, dovanojimą. Svarbiausią vietą užimą XVIII–XIX a. siekiantys daiktai. Seniausias rastas daiktas yra sidabrinis, apeigoms skirtas keturių varpelių junginys, kurio apačioje randame įspaustą datą „1728“. Ant kito tokio įrankio puikuojasi užrašas „*Ofiara Obywatelj Mająłku Temelian Julij z Ożyńskich/ i Józefa Jana syna Rójcewiczow slubnych Małżąkow*“. Ant kito varpo užrašyta data „1892“. Kitas toks daiktas yra sidabrinis kryžius su keturiomis kojelėmis, ant kurio dugno randame iškaltą ne tik datą „1750“, bet ir pagaminimo vietą „*NORBLIN.../GALW/WARSZ.*“. Warsz – šiuo atveju neabejotinai reiškia Lenkijos sostinę Varšuvą. Tačiau iš visų daiktų labiausiai išsiskiria du rasti kielikai su labai įdomiais užrašais. Abu kielikai yra vienodi – sidabriniai su paauskuotomis dalimis ir ant pagrindo iškaltu užrašu „*Ant. Wołłowicz Erz/ Luceo: quondoen Eccle/ Samogit: Archidiek Arg: Eccle Kra/kinow: elaborare fectt/ A: D: 1766.*“. Tai reiškia, kad jie galėjo būti dovanoti Antano Erazmo Valavičiaus 1766 m., kuris tuo metu ėjo Žemaitijos vyskupystės archidiakono pareigas. Pastarajam išlaikyti būdavo suteikiamos parapijos, viena iš tokių buvo Krekenavos parapija, kuri dar nuo XVI a. pasižymėjo savo turtingumu. Galimai norėdamas atsidėkoti parapijiečiams, jis bažnyčiai padovanojo šiuos du, iki mūsų dienų išlikusius kielikus. Verta paminėti ir išlikusias tris XIX a. alavines žvakides, kurios įtrauktos į kilnojamojo Lietuvos kultūros paveldo sąrašą, Jono Stankevičiaus rankomis išdrožtą Jėzaus skulptūrėlę ir septynias įvairaus dydžio medines XIX a. žvakides.

Šiame tekste trumpai aptarti vasarą įvykdytos inventorizacijos metu parapijos archyve rasti daiktai sudaro tik mažą dalį iš viso masyvo. Radiniai pasižymi didele istorine verte ir yra svarbūs tiriant tiek lokalinę, tiek visos Lietuvos istoriją. Galime džiaugtis ir dėkoti, kad istorijos audrose šie dalykai išliko, ir padėkoti Gerb. rektoriui kun. Gediminui Jankūnui už suteiktą galimybę su jais susipažinti.

KREKENAVA ISTORIJOS LABIRINTUOSE

Pristatome dar vieną straipsnių ciklą, inicijuotą vargonininko Manto Masioko, – „Krekenava istorijos labirintuose“. Kelionę kviečiame pradėti žvilgsniu į Žemaičių vyskupijos istoriją Raseinių raj. savivaldybės viešosios bibliotekos bibliotekininko ir kraštotyrinių knygų autoriaus Jono Brigo straipsnyje.

XVI a. įgyvendinant Tridento susirinkimo (kuris su pertraukomis vyko 1545–1547 m. Tridente (dab. Trentas, Italija), 1547–1549 m. Bolonijoje, 1555–1563 m. Tridente) nutarimus porforminio dvasininko formavime didelis dėmesys skirtas kunigų kontrolės sistemai, o viena tos sistemos dalis buvo vyskupų arba dekanų vizitacijos. Taigi Bažnyčios vadovų siekis geriau pažinti, kontroliuoti ir ugdyti vyskupijos dvasininkiją lėmė tarpinės grandies tarp vyskupo ir kunigų – dekanų – atsiradimą. Dekanatų, turinčių jungti maždaug dešimt parapijų, struktūros pokyčius lėmė dinamiškas parapijų skaičiaus augimas. Prabėgusių šimtmečių Raseinių krašto bažnyčių teritorinės-administracinės organizacijos pokyčių raida yra svarbi Bažnyčios istorijos dalis, todėl ją trumpai apžvelgsime.

Iki 1563 m. nustatytos Žemaičių vyskupijos parapijų ribos, 1587 m. pati vyskupija suskirstyta į tris dekanatus: Luokės, Viduklės ir Virbalio. Anot vyskupo Motiejaus Valančiaus, „nuo įsteigimo Žemaičių vyskupystės lig mažne galo šešioliktojo amžiaus užveizdėjo vyskupai visa Žemaičių vyskupyste, niekaip jos nedalydami. Pirmasis vyskupas Merkelis, įsigavęs daug bažnyčių ir kunigų, kad guviau jais galėtų valdyti, 1587 m. padalijo vyskupystę į tris džekonystes: Virbalio, arba Užnemunio, Viduklės ir Luokės, o ant kiekvienos perdėjo vyresnį, džekonu vadinamą.“ Pirmi dekanai žinomi nuo 1619–1620 m. Tuomet Luokės dekanu buvo Jonišio klebonas kun. Benediktas Sviechovskis, Viduklės – Josvainių klebonas kun. Matas Kubilinskas, o Virbalio – Rietavo klebonas kun. Jokūbas Klopatovskis, nors, kaip teigia istorikas Liudas Jovaiša, pirmieji Žemaičių vyskupijos dekanatai dar neturėjo stabilių geografinių pavadinimų.

Dekanatų skaičių padidino vyskupas Stanislovas Kiška. 1622 m. balandžio 28 d. jis pertvarkė Žemaičių vyskupijos dekanatų struktūrą: įsteigė keturis dekanatus (naujas dekanatas sąlyginai vadintas Kražių), kurių kiekvienas jungė nuo 15 iki 18 bažnyčių. Naujieji dekanatai taip pat dar neturėjo stabilių geografinių pavadinimų, nors vysk. M. Valančius mini, kad „lig šiolei vyskupystė nuo Stanislovo Kiškos paskaidyta buvo į keturias džekonystes: Virbalio, Viduklės, Luokės ir Kražių.“

Siekdamas tobulinti vyskupijos valdymą, vyskupas Jurgis Tiškevičius sušaukė net keturis sinodus (1636, 1639, 1643 ir 1647 m.), kuriuose nustatytos dekanų pareigos, svarstyti klebonų ir vikarų santykiai, klebonai

įpareigoti kasmet lankyti parapijas, saugoti bažnytinį turtą ir kt. Tankėjantis bažnyčių tinklas vertė didinti dekanatų skaičių. Jau pirmajame sinode 1636 m. vyskupija suskirstyta į šešis dekanatus, kurie pirmą kartą pavadinti geografiniais pavadinimais: Jonišio, Kražių, Rietavo, Skuodo, Šeduvos ir Virbalio. Nežiūrint išaugusio dekanatų skaičiaus, bažnyčių skaičius juose beveik nepakito – kiekviename dekanate buvo nuo 14 iki 19 bažnyčių. Tokia vyskupijos struktūra gyvavo kiek daugiau nei šimtą metų ir tik 1752 m. vyskupas Antanas Tiškevičius vyskupiją padalino į 10 dekanatų: Alsėdžių, Jonišio, Krakių, Rietavo, Skuodo, Šeduvos, Šiluvos, Varnių, Veliuonos ir Vieکشnių.

1795 m. Žemaičių vyskupija sumažėjo Užnemunėje buvusią Veliuonos dekanato dalimi, todėl keitėsi dekanatų ribos; Veliuonos dekanatas išliko; buvo panaikintas Krakių ir sudarytas naujas Batakių dekanatas. Anot istorikės Aldonos Prašmantaitės, išėitų, kad Batakių dekanatas buvo įsteigtas vietoje panaikinto Krakių, tad bendras dekanatų skaičius nepasikeitė. Tačiau tiek 1805–1806 m. dekanų rašytose ataskaitose vyskupui, tiek XIX a. trečiojo dešimtmečio vyskupijos vizitacijų aktuose Krakių dekanatas minimas. Be to, 1804 m. ataskaitoje Peterburgo Romos katalikų dvasinei kolegijai nurodoma vyskupijoje esant 11 dekanatų, tarp jų ir Batakių. Matyt naujasis dekanatas buvo sudarytas tais metais. Nors Batakių dekanato pavadinimas buvo iš karto oficialiai įteisintas, tačiau kurį laiką (pvz. 1806 m.) dokumentuose dar vadintas „antraisiais Varniais“. Varnių dekanatui tuo metu vadovavo Luokės klebonas. Taigi parapijos, kurios klebonas buvo dekanu, pavadinimas tapo ir naujojo dekanato pavadinimu. Juozapo Arnulfo Giedraičio vyskupavimo metais Žemaičių vyskupija buvo suskirstyta į 11 dekanatų: Alsėdžių, Batakių, Jonišio, Krakių, Rietavo, Skuodo, Šeduvos, Šiluvos, Varnių, Veliuonos ir Vieکشnių.

1849 m. lapkričio 29 d. caras Mikalojus I įsakė vyskupijas pertvarkyti pagal konkordato su Vatikanu sąlygas. 1849 m. gruodžio 15 (27) d. Žemaičių vyskupija apėmė Kauno ir Kuršo gubernijas. Prie jos prijungti Vilniaus vyskupijos latviški Kuršo, Žiemgalos, taip pat Breslaujos, Kauno, Kupišio, Obelių, Ukmergės, Upytės dekanatai arba jų dalys ir Pabaisko dekanato dvi parapijos (iš viso 94 parapijos). Po šios reformos Žemaičių vyskupiją sudarė šie dekanatai: Alsėdžių, Batakių, Jonišio, Kauno, Krakių, Kuršo, Obelių, Panevėžio, Rietavo, Skuodo, Šeduvos, Šiluvos, Ukmergės, Utenos, Varnių, Veliuonos, Vieکشnių, Zarasų ir Žiemgalos. Šią sistemą išdėstė tos dienos dekrete Mogiliovo arkivyskupas J. K. Holovinskis.

Krekenavos bažnyčia iki 1923 m. parapijų perskirstymo priklausė Krakių dekanatui.

PAMALDŲ LAIKAS

Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bazilikoje

Sekmadeniais, šeštadieniais 12 val.

Pentkadieniais 18 val. (su vaikais ir jaunimu)

Atlaidų 15-omis mėn. dienomis:

Spalio–balandžio mėnesiais 12 val.

Gegužės–rugsėjo mėnesiais 10 ir 12 val.

Upytės Šv. Karolio Boromiejaus bažnyčioje

Sekmadeniais 10 val.

Vadaktėlių Šv. Jono Nepomuko bažnyčioje

Gruodžio 25 d. 12 val.

Krekenavos slaugos ligoninėje ir globos namuose

Kas antrą trečiadienį 14 val.

Bazilikoje išpažinčių klausoma

Pentkadieniais nuo 17.30 iki 17.55 val. bazilikos zakristijoje

Šeštadieniais nuo 11.30 iki 11.55 val. klausykoje bazilikoje

Sekmadeniais nuo 11.15 iki 11.55 val. klausykoje bazilikoje

Kitomis progomis išpažinčių klausoma pusvalandį iki šv. Mišių.

Norintys atlikti išpažintį kitu metu ar pageidaujantys dvasinio pokalbio su kunigu, kviečiami registruotis parapijos raštiniuose.

Krekenavos parapijos raštinės darbo laikas

 Nedirba

 8–13 val.

 9–13 val.

 Valanda prieš ir po šv. Mišių

Švenčiausiojo Sakramento adoracija Bazilikoje

pirmąjį mėn. ketvirtadienį 20–21 val.

ir atlaidų 15-ą mėn. dieną 11–12 val.

Adoracijos metu klausomos išpažintys

Ateikite, pažarbinsime Viešpatį!

2018 m. spalį iškeliavusieji į Amžinybę

Krekenavos parapijoje

Jadvyga Lukauskienė, 86 m.

Birutė Jagminienė, 81 m.

Leonardas Antanas Pušinaitis, 71 m.

Pranciškus Žukauskas, 87 m.

Juozas Šantaras, 77 m.

Prisiminkime Juos maldose.

Upytės parapijoje

Jonas Pagiryš, 85 m.

Palmyra Krikščiūkaitienė, 79 m.

Marijos legionas renkasi šeštadieniais po 12 val. šv. Mišių bazilikos koplyčioje.

KONTAKTAI

Klebonas-ректорius kun. dr. Gediminas Jankūnas

Krekenavos parapijos rekvizitai

Bažnyčios g. 19, Krekenava, 38306 Panevėžio r. sav.

tel. 8 620 20989

www.krekenavosbazilika.lt

el. paštas: krekenavosbazilika@gmail.com

šask. nr. LT457300010002378753

įm. kodas 191260418

Parapijos referentė ir buhalterė

Sonata Česevičienė, tel. 8 620 20989

Krekenavos vargonininkas

Mantas Masiokas, tel. 8 625 30704

Krekenavos, Upytės ir Vadaktėlių parapijų ūkvedys

Tomas Černauskas, tel. 8 656 62 142

Krekenavos ir Vadaktėlių parapijų zakristijonas

Algirdas Poguzinskas, tel. 8 620 66136

Krekenavos „Carito“ vadovė „Vilties“ salės administratorė

Akvelina Poguzinskienė, tel. 8 611 88035

Marijos legiono Prezidiumo pirmininkė

Aldona Juozapaitienė, tel. 8 616 05378

Krekenavos Gyvojo rožinio koordinatorė

Ramutė Valikonienė, tel. 8 616 44307

Upytės parapijos rekvizitai

Upytės k., 38040 Panevėžio r. sav.

tel. 8 616 39715

el. paštas: upytesparapija@gmail.com

šask. nr. LT607300010077097292

įm. kodas 191261858

Upytės parapijos sielovados pagalbininkė

ses. Ingrida Kazlauskaitė CSSBVM, tel. 8 616 39715

Upytės bažnyčios zakristijonas

Tomas Černauskas, tel. 8 656 62 142

Upytės bažnyčios vargonininkė

Pranciška Adomaitienė, tel. (8 45) 570 616

Upytės „Carito“ vadovė, šarvojimo salės administratorė

Janina Bagdanskienė, tel. 8 657 72094

Ekstraordinariniai Komunijos dalintojai

Bazilikoje ir nešti pas ligonius – Algirdas Poguzinskas, Ramutė Valikonienė, Akvelina Poguzinskienė

Upytės bažnyčioje ir nešti pas ligonius – Tomas Černauskas ir s. Ingrida Kazlauskaitė

Trečiadieniais 18.30 val.
Krekenavos parapijos namuose vyksta

Šventojo Rašto studijos,
prasidedančios 18 val. šv. Mišiomis.

Kviečiame drąsiai prisijungti visus
norinčius giliau pažinti Dievo žodį!

Studijų audioįrašai:

www.krekenavosbazilika.lt

2018 m. lapkričio mėn. parapijų pajamos

RINKLIAVOS	Krekenavos, €	Upytės, €	Vadaktėlių, €
Visi Šventieji (11-01)	290,70	228,00	242,54
Sekmadienis (11-04)	189,70	200,00 (atlaidai)	-
Sekmadienis (11-11)	271,25	170,00	-
Švč. M. Marijos atlaidai (11-15)	88,50	-	-
Sekmadienis (11-18)	154,20	156,00	-
Sekmadienis (11-25)	521,71	212,00	-

Upytės bažnyčioje sielovados pagalbininkė
budi trečiadieniais ir ketvirtadieniais
15–17 val. ir šeštadieniais 13–15 val.
Kitu metu kreiptis telefonu.